

Alkotmánybíróság

Budapest,

Donáti u. 35-45.

1015

Ügyszám: IV/286-1/2020.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/00286-1/2020	
Érkezett: 2020 MÁRC 27.	
Példány: 2	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	clw

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED]

[REDACTED] indítványozó 2020. február 27. napján kézhez kapott a tisztelt Alkotmánybíróság felhívására a 2020. február 03. napján kelt alkotmányjogi panaszomhoz kapcsolódóan az alábbi

kiegészítést

terjesztem a tisztelt Alkotmánybíróság elé.

II. Az Alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

II.A) Az Alaptörvény megsértett rendelkezése

XXIV. cikk (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

XXVIII. cikk (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

XXVIII. cikk (7) bekezdése: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

II. B) Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett és megsemmisíteni kért bírói döntések miért ellentétesek a megjelölt rendelkezésével:

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését sérti a döntés, mivel a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja a pártatlan, részrehajlás nélkül tisztességes módon és ésszerű határidőben belül intézzék. Követelmény a döntés indokolásának kötelezettsége ez vezethet el a hatékony jogvédelem gyakorolhatóságához és a tisztességes bírósági eljárás kérdéséhez is.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nemcsak alapvető jogként rögzíti a hatósági eljárások tisztességes intézéséhez való jogot, hanem – törvényben meghatározottak szerint – alkotmányos kötelezettséggént fogalmazza meg a döntések indokolással való ellátását is. Az indokolási kötelezettség szerepe a döntés jogszerűségének és azon keresztül a közigazgatási joghoz kötöttsége követelménye betartásának ellenőrizhetősége, ekként a törvényes és tisztességes eljárás garanciáinak. A XXIV. cikk (1) bekezdése az indokolási kötelezettség tartalmának meghatározását törvényi szintre utalja, ezért annak megítélése, hogy a támadott szabályozás megfelel-e az alaptörvényi követelményeknek, figyelembe kell venni a törvényi szintű eljárási szabályokat is. /Alkotmánybíróság 5/2019. (III.11.) AB határozat Indokolás (13)/

A közigazgatási hatósági ügyek rendkívüli sokfélesége helyenként az eljárási szabályok heterogenitásaként is jelentkezik, ezért ilyen szabályokat több törvény, illetve esetenként rendelet is tartalmazhat. A közigazgatási hatósági eljárásokat általános hatállyal az Ákr. szabályozza, mely eljárási kódexként általános jelleggel határozza meg a tárgyi hatálya alá tartozó hatósági ügy fogalmát, így minden olyan ügyben alkalmazandó, amit saját maga nem tételez fel kivételként. Ez egyszersmind magával vonja az Ákr. alkalmazási elsődlegességét is, amelyből fakadóan főszabály szerint nincs lehetőség párhuzamos szabályozásra, vagyis a generális Ákr.-hez képest speciális szabályokat megfogalmazására. /Alkotmánybíróság 5/2019. (III.11.) AB határozat Indokolás (14)/

- Az Ákr. az alapelvek között rögzíti a „hivatalbóltság elvét”, amely egyebek között magába foglalja a tényállás tisztázását és bizonyítását is. Ez azt jelenti, hogy a hatóság hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét. A közigazgatási hatósági ügyben eljáró hatóságnak tisztázni kell a tényállást a döntéshozatalhoz szükséges mértékben a döntéshozatal előtt. A tényállás tisztázása az eljáró hatóság kötelezettsége, tehát nem az ügyfél kötelezettsége. A tényállás tisztázásának két célja van. Egyrészt az eljáró hatóság a tényállás tisztázása során tárja fel a hatósági ügy eldöntése szempontjából lényeges tényeket és körülményeket, ez nyújtja a megalapozott döntés meghozatalának előfeltételeit. Másrészt az ügyfélnek lehetőséget nyújt arra, hogy az eljárási kódexben és egyéb jogszabályban meghatározott jogaival éljen, érvényesíthesse azokat, ezáltal hozzájárul a törvényes döntés meghozatalához. Az Ákr. meghatározza a tényállás tisztázás módját is. Kétféle módon történhet:

- a) a rendelkezésre álló adatok alapján, de ha ez nem elegendő, akkor
- b) bizonyítási eljárás útján.

A hatóság elsősorban a rendelkezésre álló adatok alapján tisztázza a tényállást, bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül. A hatóság akkor folytat le bizonyítási eljárást, ha nem elegendők a rendelkezésre álló adatok a tényállás tisztázásához. A törvényes, megalapozott döntés meghozatalának nélkülözhetetlen előfeltétele a tisztázott tényállás. Amennyiben a tényállás nem tisztázott akkor a tényállás tisztázatlansága vagy a tényállás hiányossága miatt megalapozatlan döntés születik, azaz jogszabálysértő. A hatósági döntés, ha a döntés alapjául szolgáló tényállás tisztázatlan, illetve a tények nem bizonyítottak a bíróság hatályaon kívül helyezi a döntést.

A 2016. december 5. napján kérelemre indult megismételt eljárásban a Fehérgyarmati Katasztrófavédelmi Kirendeltség 2018.01.09. napján 36520/2397-3/2017. sz. végzésében függő hatályú döntést hozott, az eljárást 2018. január 06. napján megindította, irányadó ügyintézési határidő 60 nap.

2018. február 01. napján a helyszínen tűzvédelmi céll ellenőrzést tartott, melyről jegyzőkönyvet vett fel. 2018. 02.22. napján 36520/2397-9/2017. ált. végzésben a tűzvédelmi eljárást az eljárás

okafigyottá válása miatt megszüntette. Indokolásaként előadta, hogy az ellenőrzés és az eljárás során hiányosságot nem tárt fel, ezért az Ákr. 47. § (1) bekezdés c) pontja alapján az eljárást megszünteti, ha az eljárás okafigyottá vált.

A hatóság megsértette az Ákr. tényállás tisztázási és bizonyítási alapelvét, ezzel, hogy nem tárt fel a hatósági ügy eldöntése szempontjából lényeges tényeket és körülményeket érdemi döntést nem hozott.

Súlyosbítja a helyzetet, hogy a hatóság a megismételt eljárás során figyelmen kívül hagyta, a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.Kpk.50.096/2017/8. sz. végzésében foglaltakat, (melyben hatályon kívül helyezte a hatóság végzését), hogy az eljárást - még akkor sem, ha a katasztrófavédelmi hatóság jogsértést nem tár fel – a Ket. 31. § (1) bekezdés j) pontja nem volt alkalmazható.

- Az Ákr. 81. § (1) bekezdése a döntés részeként határozza meg az indokolást és szabályozza annak tartalmi elemeit (megállapított tényállás, bizonyítékok, szakhatósági állásfoglalások indokolása, mérlegelés és a döntés indokai, valamint az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölése) is. A végzések esetében pedig a (3) bekezdésben, mely az önállóan nem fellebbezhető végzések indokolása vonatkozásában szintén csak az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölését követeli meg. A normaszöveg eltérésre vonatkozó felhatalmazást nem tartalmaz. Mindezekből az következik, hogy az indokolási kötelezettség vonatkozásában az Ákr.-től eltérő rendelkezést a jogszabály nem tartalmazhat, kizárólag kiegészítő jellegűt, annak azonban összhangban kell állnia az Ákr.-rel. /Alkotmánybíróság 5/2019. (III. 11.) AB határozat, Indokolás (16-17).

A hatóság végzésének indokolásának mellőzését az Ákr. előírása nem teszi lehetővé, mivel fellebbezhető végzést hozott. Meg kellett volna indokolnia, hogy érdemi döntést miért nem hozott, miért szüntette meg az eljárást okafigyottá válás miatt. Érdemi döntés keretében elutasíthatta volna a kérelmemet.

- A hatóság által lefolytatott eljárás, az előzőekben bemutatottak alapján felvetik annak lehetőségét, hogy a hatóság nem megfelelő eljárást folytatott le a kérelmem alapján. A hatósági jogalkalmazási eljárás helyett hatósági ellenőrzést. A hatósági ellenőrzés és a hatósági jogalkalmazási eljárás különbségei:

1. A hatósági ellenőrzés az Ákr.-ben szabályozott hatósági eljárás határozottan elkülöníthető, sajátos része. Az Ákr. VI. fejezete (98-102. §) tartalmazza. A hatósági ellenőrzés fogalma lényeges eltéréseket mutat a hatósági jogalkalmazás és az ennek keretében lefolytatott hatósági eljárás jellemzőitől, ezért annak folyamata során az ügyfél és az ellenőrzést végző hatóság között – a hatósági eljárástól, eljárási jogviszonytól elkülönülő- hatósági ellenőrzési jogviszony jön létre. Ezért is nem sorolja be a hatósági ügy fogalmába az Ákr. a hatósági ellenőrzést (Ákr. 7. §).

2. A hatósági eljárási jogviszonyhoz képest a hatósági ellenőrzési jogviszony sajátos abban, hogy egyrészt az Ákr. jogintézményeinek, általános szabályainak egy része nem alkalmazható. E sajátosság az Ákr. szabályozásban is kifejeződik, a hatósági ellenőrzésre vonatkozó fejezetben. Másrészt a hatósági ellenőrzés szabályait nem az Ákr. hanem az egyes közigazgatási ágazati, anyagi szabályok esetünkben az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII.5.) BM rendelet határozza meg.

3. A legfontosabb és leglényegesebb eltérés a hatósági eljárás és a hatósági ellenőrzés között, hogy a hatóság a hatósági ellenőrzés eredményeként érdemi döntési, érdemi hatósági határozathozatalra vonatkozó jogkörrel nem rendelkezik. Az Ákr. hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályozása a hatóság anyagi jogszabályokkal kapcsolatos tényfeltáró, információgyűjtő vizsgáló, megfigyelő

ellenőrzési jogosítványainak garanciális általános eljárási szabályait tartalmazza, érdemi döntési lehetőség nélkül.

4. A helyszíni szemle és a helyszíni ellenőrzés között alapvető különbség az:

- a) A helyszíni szemle sohasem minősülhet a hatósági eljárást lezáró, azt befejező jogintézménynek, míg a helyszíni ellenőrzés a hatósági eljárástól elkülönült hatósági ellenőrzési jogviszonynak minősül, és számos esetben a hatósági ellenőrzés lezárását, befejezését jelentő eljárási cselekmény.
- b) Alapvető céljait tekintve is eltérnek. A helyszíni ellenőrzés ugyanis a jogszabályokban és hatósági döntésekben foglaltak érvényesülését, a jogalanyok általi teljesítését vizsgálja, amennyiben a hatóság jogszabálysértést tapasztal, akkor intézkedik a megfelelő eljárás megindításáról, illetve a jogkövetkezmények alkalmazásáról. A helyszíni szemle azonban ettől eltérően a hatósági eljárás során releváns tények, adatok megtekintését, vizsgálatát jelenti és célja nem a jogszabálysértések feltárása, hanem a hatósági eljáráson belüli bizonyítás megalapozása, illetve tényállás tisztázása.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének indoklásában megállapította, hogy a közigazgatási per során jogszerűségi felülvizsgálatot végez, és kizárólag akkor van jogszabályi lehetőség a keresettel támadott közigazgatási döntés hatályon kívül helyezésére vagy megsemmisítésére, ha egyértelmű bizonyítást nyer annak jogszabálysértő volta. Ennek hiányában a felülvizsgálati döntés érintésének nincs helye.

A bíróság nem javíthatja ki a hatóságok mulasztását, mivel olyan eljárásjogi jogszabálysértést követtek el, melyet a bírósági felülvizsgálat során nem lehet kiküszöbölni, még a Kp. által előírt bizonyítás lefolytatása során sem. A bíróságnak a jogsértést a Kp. 85. §-ban foglaltakra tekintettel figyelembe kellett volna venni hivatalból, melynek során a hatóság végzését hatályon kívül kellett volna helyeznie. Ennek elmaradása részemre hátrányos döntést eredményezett.

A hatóságok lefolytatott eljárása, érdemi döntésének a hiánya, illetve indokolási kötelezettség hiányában megfosztottak annak lehetőségétől, hogy a hatóság döntése indokait megismerhessem, ezzel megsértették az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog: „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan, avagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” 20/2017. (VII.18.) AB határozat, Indokolás (16). A testület az alapjogot abszolút jellegűnek minősítette, ugyanakkor abból számos részjogosítványt, egyebek között a bírósághoz fordulás jogát is kibontotta (17/2015.(VI.15.) AB határozat, Indokolás (103)-(109). A testület 2/2017.(II.10.) AB határozatában „a tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az ésszerű határidőn belüli elbírálás követelménye”/Indokolás (50)/.

A bizonyítással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség és a szabad bizonyítás elve

A Debreceni Közigazgatási Bíróság 2018. szeptember 24. napján (13. sz. jegyzőkönyv) megtartott tárgyaláson felsorolt több jogszabályt tájékoztatásomra. Rögzítette továbbá, hogy a jelen közigazgatási perben a felperest terheli annak bizonyítása, hogy az alperesi döntés jogszabálysértő. A Pp. 267. § szerint a bizonyítás történhet különösen tanúbizonyítás, szakértői bizonyítás, okirati bizonyítás és szemle útján. Majd végül tájékoztatott a Pp. 79. § (1) bekezdése alapján a bizonyítással járó költségeket nekem kell előlegezni, a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján annak előlegezésére hívott fel.

Nem tájékoztatott a Pp. 300. § (1) – (3) bekezdésére, továbbá a 302. § (1) bekezdésére, a 307. § (1)-(2) bekezdésére vonatkozóan.

Ezek megismerése alapján kerültem volna abba a helyzetbe, hogy lehetőségem lett volna eldönteni, hogy magánszakértő bevonását indítványozhassam.

Az ítéletben hivatkozik a bíróság, hogy : „ A felperes nem volt elzárva attól, hogy a perbeli ingatlant érintően magánszakértői véleményt terjesszen elő, illet azonban a perben nem csatolt. „

A Pp. 302. § (5) bekezdése szerint: „ Kirendelt szakértő vagy más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazásának az indítványozása esetén ugyanazon szakkérdés vonatkozásában már nincs helye magánszakértő alkalmazásának. ”

A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2017. november 20-21-ei Országos tanácskozásának 43. állásfoglalása szerint:

„ Mindig az adott különleges szakértelmet igénylő tényállás szempontjából bizonyítandó félnek minősülő fél dönthet arról, hogy saját tényállása bizonyítása céljából a szakértő alkalmazásának melyik módját választotta. Ha mindkét fél bizonyító fél, akkor – Pp. 302, § (4)-(5) , illetve 306. § (4) bekezdésében írt korlátok között – lehetséges, hogy az egyik fél magánszakértői vélemény benyújtásának engedélyezését, míg a másik fél szakértő kirendelését kérje (Pp. 300. § (3) bek.”

Az Alkotmánybíróság 3104/2014. (IV. 11.) AB végzésében foglalkozott a tisztességes eljárás és a szabad bizonyítás elvének összefüggéseivel, és kiemelte, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog kifejezett módon nem rögzít semmilyen eljárást a bizonyítás rendszerét, szabályát, a bizonyítékok kizárását illetően, miként az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk 1. pontja sem.

Az általam megválasztott magánszakértő által elkészített véleménnyel saját tényállásaimat bizonyíthattam volna, melyet a bíróság nem megfelelő tájékoztatása miatt nem választhattam. Ezzel sérült a tisztességes eljárás és szabad bizonyítás elve, mivel magánszakértői vélemény benyújtását nem kezdeményezhettem. A szakértő indítványozását követően a törvény már magánszakértő alkalmazását nem engedélyezi.

Fegyveregyenlőség elve

A bíróság kötelességévé teszi a törvény, hogy a fél megismerhesse, a másik fél, a szakértő által a bírósághoz tárgyaláson kívül benyújtott kérelmet, bizonyítási indítványt és lehetővé kell tenni, azt is, hogy a fél ezekre törvényes határidőn belül nyilatkozhasson.

Az Alkotmánybíróság a 6/1998. (III.11.) AB határozatában a tisztességes eljárás elvével kapcsolatban kifejtette, hogy az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerése és – megfelelő biztosítékok között – birtoklása a „mindenképpen biztosítandó” jogok közé sorolható. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 57. § (1) bekezdésének tartalmi elemét adó azon garanciákból indul

ki, amely szerint jogainak érvényesítése érdekében a bíróság előtt mindenki egyenlő eséllyel rendelkezik. Ebből pedig az adott esetre nézve az következik, hogy a peres eljárás során minden, a per tárgyát érintő releváns iratot a peres felek mindegyike ugyanolyan mélységben és teljességben, továbbá azonos módon ismerhesse meg. Ez biztosítja a jogvitában álló peres felek között a „fegyverek egyenlőségét” ezáltal a tisztességes eljáráshoz alkotmányi értelemben vett minőségét. Nincs olyan „elkerülhetetlen szükségesség” amely a tisztességes tárgyaláshoz való jogát korlátozhatná, mivel a tisztességes eljárás, ezen belül a „fegyverek egyenlősége”, illetve alkotóelemeinek összessége a jelen esetben az alapvető jog lényeges tartalma.

2019. október 22. napján kelt nyilatkozatát október 24. napján nyújtotta be a bíróság részére, melyet 2019. október 31. napján kaptam kézhez. A bírósági tárgyalás megtartására 2019. november 5. napján került sor. Nem volt lehetőségem arra, hogy a beadványra érdemben nyilatkozhassak. Ez önmagában is sérelmes helyzetet okozott.

A tárgyaláson nem fogadtam el a szakértő nyilatkozatát, az alperessel ellentétben. A bíróság nem biztosított lehetőséget arra, hogy az egymásnak ellentmondó állítások és bizonyítékok ütköztetését, feloldását lehetővé tegye, a tárgyalás elhalasztásával, a szakértő tárgyalásra idézésével. Úgysem, hogy jogkérdésként az ítéletben elbírálja.

Ezzel sérült a bírósági eljárás során a fegyverek egyenlősége, mivel a bíróság nem egyenrangú félként kezelte a felperest és az alperest.

Perbeli jogosítványaim olyan mértékben csorbultak, ami felveti az alapjogvédelem indokoltságát. Ebből következően a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélése tartalmi vizsgálatot igényel, amelynek során választ lehet adni arra, hogy nem volt lehetőségem a szakértő kiegészítő véleményének megcáfolására, annak bizonyítékaimnak előadására és érvényesítésére. El lettem zárva a hatékony bizonyítási eszközök igénybevételének a lehetőségétől.

Az Alkotmánybíróság több esetben is kifejtette azon véleményét, hogy „a bírósághoz fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.” (36/2014. (XII.18.) AB határozat, Indokolás (92).

A tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványa a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma azt a követelményt támasztja a bírósággal szemben, hogy a „bíróságnak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségétől a bíróság oldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” /20/2017.(VII.18.) AB határozat, Indokolás (23)/.

A bíróság ítéletében az alábbi megállapítás tette:

„A felperes többször állította, de érdemben alá nem támasztotta azt, hogy a szakértői vélemény aggályos, önmagában az abban tett megállapítások peres fél általi el nem fogadása még a szakvélemény aggályosságát nem támasztja alá. A felperes nem volt elzárva attól, hogy a perbeli ingatlant érintően magánszakértői véleményt terjesszen elő, ilyet azonban a perben nem csatolt.”

A szakértői vélemény aggályosságának alátámasztása körében a fél bármely előadása vagy az általa benyújtott nyilatkozat is elfogadható. Ha az aggályossági okot nem sikerül a perben kiküszöbölni, a Pp. szabályai alapján a bíróság eleget tesz a bizonyítandó fél új szakértő kirendelésére irányuló indítványának. Figyelembe kell venni továbbá, hogy az 1952-es Pp. valamint a Pp. és Kp. szabályaiból egyértelmű, hogy a bizonyítékok mérlegelése, megítélése a bíróság feladata marad az, hogy a szakértői véleményt értékelje annak tartalmi és formai megfelelősége, a perben való aggálytalan alkalmazhatósága szempontjából.

A bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, hogy a szakvélemény aggályos-e és a Pp 317. § (1) bekezdés d) pontja alapján fel kell hívni a fél kérelmét, ha a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos, ami nem történt meg annak ellenére sem, hogy a szakértő szakvéleménye nem volt egyértelmű.

A bíróság nem vizsgálta a szakértői vélemény aggályosságát annak ellenére, hogy a szakértői bizonyítás körében is köteles megvizsgálni, hogy a szakértői véleménye meggyőző és megalapozott-e (BH 1980.138). A szakértőtől meg kell követelni mindazokat az összehasonlítási adatokat és tényeket az ismertetését, amelyeknek jelentőségük volt a szakértői vélemény meghozatalánál és amelyek szükségesek a szakértői vélemény helyességének az ellenőrzéséhez (BH 2005.147)

A Pp. a szakértői bizonyítás körében következetesen alkalmazza azt az elvet, hogy a szakértő kirendelésére, a szakvélemény kiegészítésére, illetőleg új szakértő kirendelésére főszabályként csak indítványra, mégpedig a bizonyítandó fél indítványára kerülhet sor (Pp. 317. § (2) bekezdés). Az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület ülésén elfogadott állásfoglalások 2017. december 8.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem tekinti feladatának a bírósági jogalkalmazás felülvizsgálatát, csupán annak alkotmányos kereteinek betartását ellenőrzi, különös tekintettel a bírósági jogértelmezésnek az Alaptörvény 28. cikkében foglalt lényeges elemeire, egyrészt az Abh1-gyel bevezetett alapjogi érintettség valamint jelen határozatában kimunkált, a jogszabályi célhoz kötött jogértelmezési alapelv vizsgálatára. /Alkotmánybíróság 23/2018. (XII.28.) AB határozat, Indokolás (29)./

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta azt is, hogy „a bíróság jogértelmezésének, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetni, nem pedig az által, hogy eltér bíróságok más ügyekben hozott döntéseitől. A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.

Így például az Alkotmánybíróság 3095/2016. (V.12.) AB végzés indokolása szerint: „ha a bírói döntés összefügg alapvető joggal és az adott bírósági ügyben lényeges jog érvek tárgyilagossága értékelésével semmiféle módon nem támasztható alá, kétségtelenül alkalmazandó törvény jelentésétől feltűnően elszakadt ésszerűtlen okfejtésen alapul, az elemi logika szabályait semmibe veszi, akkor a jogértelmezés lehet önmagában is alapjogsértő.”

Ugyanakkor Alkotmánybíróság korábban már megállapította, hogy a bíróságok jogszabály értelmezési tartománya alkotmányos kereteinek meghatározására hatáskörrel rendelkezik. Különösen indokolt lehet a jogértelmezés alkotmányossági kontrollja, miként a jelen ügyben is történt, téves

jogértelmezés alkotmányjogi problémákat felvető eredményre vezet, ha az adott értelmezés egy Alaptörvényben foglalt jog, jelen esetben a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmét eredményezte. Ebben az esetben ugyanis az értelmezésnek már nem csupán a módja, hanem annak eredménye is sérti az Alaptörvényt.

„ Az Alkotmánybíróság a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában összefoglalóan kimondta, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó eljárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részére vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon (lásd 7/2013.(III.1.) AB határozat, Indokolás (34)”. Indokolás (26). „ /3375/2018. (XII.5.) AB határozat indokolás (56).

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében hivatkozik, több oldalon keresztül jogszabályokra. A bemutatott indokolással megsértette az Alaptörvényben biztosított a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményét, mivel a hivatkozott jogszabályok megtartása mellett nem következik az a bírói döntés.

Nem indokolta meg, hogy a szakértői vélemény aggályosságát alátámasztó nyilatkozataimat, miért nem tekintette annak alátámasztására. Attól eltekintve, hogy ítéletében is hivatkozott, hogy a bíróságnak a közigazgatási perben is kérelemhez kötötten kell eljárnia.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében nem indokolta meg, hogy a szakértői véleményt annak kiegészítéseivel együtt miért aggálytalannak találta, és fogadta el az ítékezés alapjául. Azzal, hogy elfogadta az ítékezés alapjául, ezzel nem indokolhatja meg a bíróság, hogy nem látta indokát, erre tekintettel az új szakértő kirendelését a perben mellőzte.

Az ítéletben megemlíti a bíróság, hogy a felperes a kirendelt igazságügyi szakértővel szemben előterjesztett kizárási indítványát alaptalannak találta, melynek tárgyában hozott, 18.K.27.662/2018/40. szám alatti végzésben annak részletes indokát adta, az abban foglaltakat jelen ítélet meghozatala időpontjában is irányadónak tekintette.

Megjegyezni kívánom, hogy kizárási indítványomban előadtam:

[REDACTED] egyei
[REDACTED] blt. Az megelőzően pedig az
alperesnél töltött be vezetői pozíciót.

Az indoklás hiánya vonatkozásában az Alkotmánybíróság, figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, azt vizsgálja, hogy az indokolás kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási

kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikákhoz tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon /Alkotmánybíróság 20/2017. (VII.18.) AB határozat, Indokolás (25)/.

„Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját /22/2014. (VII.15.) AB határozat, Indokolás (95)/, azonban a jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata számos követelményt határozott meg, amelyeknek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek. E követelmények vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány alatt és az Alaptörvény hatályba lépését követően is következetes volt. A jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette /35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás (16)/, melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is. További elemként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslati fórum abbéli képességét, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a sérelmet a döntésre visszaható módon orvosolja. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát /3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás (37), 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás (16)/. Végezetül pedig a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában /9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás (28), 20/2015. (VI.16.) AB határozat, Indokolás (16), vagyis elégséges az egyfokú jogorvoslat.” 25/2018. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás (17).

A közigazgatási jogalkalmazás során hozott határozatok tekintetében az eljárásjog intézményrendszerének a jogállamiságból fakadó mindkét követelmény, a közigazgatási határozatok törvényessége és a jogbiztonság követelményének érvényesülését egyaránt biztosítani kell. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában az Alkotmánybíróság már többször nyomatékosította, hogy a közigazgatási törvény alá rendeltségét jogállami követelménynek tekinti, amelyet a közigazgatási határozatok törvényességi ellenőrzése folytán a bíróságoknak kell biztosítaniuk /Alkotmánybíróság 25/2018. (XII.28.) AB határozat, Indokolás (20).

A közigazgatási perben a bíróság nincs a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz kötve és jogszerűség szempontjából felülbírálhatja, sőt felül is kell bíráltnia a közigazgatási szerv mérlegelést is. Vizsgálja az eljárási szabályok betartását, illetve az anyagi jogértelmezés helyességét.

A már bemutatott eljárási hibák olyan súlyosnak minősülnek, ami miatt elkerülhetetlen a törvénysértő döntés hatályon kívül helyezése, vagy megsemmisítése, mert a hiba nem orvosolható ezeket az ún. abszolút eljárási hiba. A Kp. a hibás közigazgatási cselekményhez kapcsolódó jogkövetkezmények – a hiba jellegéből következő – három fajtáját különbözteti meg: megsemmisítés, hatályon kívül helyezés, megváltoztatás (90. §, 92. §). Nincs helye megváltoztatásnak, mivel a 92. § (1) bekezdése b)-c) pontja szerint: a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével okozott jogsérelem a perben nem orvosolható, a közigazgatási szerv cselekményét kizárólag az

ügyben nem alkalmazható jogszabályi rendelkezésre alapította, a közigazgatási cselekmény megváltoztatásának nincs helye.

A bíróság a Kp. 85. § (3) bekezdésében foglaltakra intézkedik a hatóság döntését hatályon kívül helyezi vagy megsemmisíti (kereseti kérelmemben kértem).

Ezzel szemben a közigazgatási perben az előadottak alapján folytatta le a bíróság a jogorvoslati eljárást. Nem biztosította a tisztességes eljárás követelményeit. Alkotmányos igényem sérült, mivel a hatékony bírói jogvédelem követelménye nem érvényesült. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést /7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás (24).

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a kereseti kérelmemben előadott sérelmezett döntést nem vizsgálta meg, hanem elutasította a már bemutatott alapján.

Az Alkotmánybíróság megállapította: „ Nem következik mindebből, hogy a jogorvoslatot elbíróó szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. A jogorvoslati út igénybevételének nem előfeltétele továbbá valamely jog – esetleg alapjog – tényleges sérelmének a bekövetkezése, elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés. „ (3064/2014. (III.26.) AB határozat, Indokolás (16)-(17)). Alkotmánybíróság 12/2015. (V.14.) AB határozat, Indokolás (26).

A jogorvoslatnak csak a formális lehetőségét biztosította a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság részemre. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a kifejtettek alapján állapítsa meg a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 18.K.27.662/2018/98. sz. ítéletének Alaptörvénybe ütközését és semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.

